

Những Điều Cần Biết

Vụ Bộc Phát Bệnh Cúm Cầm Loại (Cúm Gà) H5N1

Vụ Bộc Phát Bệnh Cúm Gà 2003-04

Một vụ bộc phát bệnh cúm cầm loại ([avian influenza](#)), thường được gọi là cúm gà, đang lây nhiễm cho gà vịt ở nhiều nước Á châu. Vụ bộc phát này do vi rút H5N1, một thứ loại (subtype) của vi rút cúm loại A gây ra. Những vụ lây nhiễm nói con người cũng đã được ghi nhận.

- **Ở gia cầm:** Những vụ bộc phát bệnh cúm loại A (H5N1) đã được xác nhận ở nhiều nước Á châu. Để biết thêm chi tiết, xin ghé vào trang nhà của Tổ Chức Thế Giới về Sức Khỏe Động Vật (World Organization for Animal Health) ở địa chỉ <http://www.oie.int>.
- **Ở loài người:** Vụ bộc phát bệnh cúm gà đã tạo ra những vụ lây nhiễm vi rút H5N1 nói con người. Những vụ tử vong đã được ghi nhận. Vào thời điểm này người ta tin rằng những ca lây nhiễm đó phát sinh từ sự tiếp xúc với gà vịt bị bệnh hoặc với những chỗ có vấy phân của gà vịt bị bệnh. Một cuộc điều tra đang được tiến hành để xác định nguồn gốc của sự lây nhiễm nói con người. Để biết thêm chi tiết, xin ghé vào trang nhà của Tổ Chức Y Tế Thế Giới (WHO) ở địa chỉ <http://www.who.int/en/>.

Những Thông Tin Về Bệnh Cúm Loại A (H5N1)

- **Bối cảnh:** Cúm A (H5N1) là một thứ loại của vi rút bệnh cúm Loại A. Các loại chim hoang là nơi sinh cư tự nhiên của vi rút này, vì thế mà bệnh cúm này có tên là cúm cầm loại (giống chim) hoặc cúm gà. Vi rút này được cách ly lần đầu tiên từ những con chim (hải yến) ở Nam Phi năm 1961. Vi rút này lưu hành trong các loại chim chóc, gà vịt trên khắp thế giới. Vi rút này rất dễ lây lan ở giống chim và gây ra chết chóc cho các loại chim, đặc biệt là cho các loại gia cầm như gà.
- **Lây nhiễm:** Thông thường, vi rút này không lây nhiễm cho con người. Tuy nhiên, trong năm 1997, trường hợp đầu tiên của vụ lây nhiễm vi rút H5N1 trực tiếp từ chim sang người đã được xác nhận trong một vụ bộc phát bệnh cúm gà trong số gà vịt ở Hồng Kông; vi rút này đã gây bệnh nặng về đường hô hấp cho 18 người, trong đó có 6 người đã bị thiệt mạng. Từ đó trở đi, đã có thêm những trường hợp lây nhiễm vi rút H5N1 nói con người. (Xin xem thêm "Những Thông Tin Căn Bản Về Bệnh Cúm Gà" [Basic Information about Avian Influenza](#).) Nhưng cho đến nay, vi rút H5N1 chưa có khả năng lây lan một cách có hiệu quả từ người sang người. Đây là một vấn đề đang được theo dõi chặt chẽ và đang được điều tra trong vụ bộc phát này.
- **Lây lan:** Những giống chim bị bệnh thải vi rút ra ngoài qua nước miếng, nước mũi và phân. Vi rút cúm gà lây lan trong số các loại chim chóc, gà vịt khi các loại động vật này tiếp xúc với phân mang mầm bệnh. Người ta tin rằng hầu hết các ca bệnh cúm gà H5N1 nói con người phát sinh từ sự tiếp xúc với các loại gà vịt bị bệnh hoặc những chỗ có mầm bệnh.

Dạng vi rút H5N1 hiện nay

Dạng vi rút H5N1 gây ra vụ bộc phát hiện nay đã được xác định trình tự nhiễm sắc thể. Sau đây là phần tóm lược những điều đã biết được:

- Tất cả các gien đều có nguồn gốc chim chóc. Điều này có nghĩa là vi rút này chứa thủ đắc những gien từ vi rút gây bệnh cúm nói con người, một diễn tiến sẽ khiến cho việc lây lan từ người này sang người khác trở nên dễ dàng hơn.
- Có phần chắc là đang có những dạng khác nhau của vi rút H5N1 lưu hành trong lúc này. Kết quả xác định trình tự gien của những mẫu vi rút ở Hàn Quốc và ở Việt Nam cho thấy là những vi rút ở hai nước này có khác nhau chút đỉnh.
- Kết quả xác định trình tự gien của những mẫu vi rút cúm A (H5N1) trong những ca bệnh nói con người ở Việt Nam cho thấy vi rút này có tính chất chống lại thuốc kháng vi rút đối với thuốc amantadine và thuốc rimantadine, là hai loại thuốc kháng vi rút thường được dùng để trị bệnh cúm. Hai loại thuốc kháng vi rút còn lại (oseltamavir và zanamavir) vẫn còn có công hiệu để trị dạng vi rút H5N1 này.

Avian Influenza (Bird Flu) Outbreak

(continued from previous page)

Ngăn Chặn Sự Lây Lan

Chìa khóa của việc ngăn chặn lây lan của dịch bệnh này là tiêu hủy (giết chết) những chim chóc, gà vịt bị bệnh hoặc có khả năng bị lây bệnh. Điều này đã được thực hiện để kiểm soát vụ bộc phát cúm gà H5N1 ở Hồng Kông năm 1997. Nhiều chuyên gia tin rằng điều này đã đóng một vai trò cực kỳ quan trọng trong việc tránh cho dịch bệnh không lây lan thêm cho nhiều người khác. Về phần vụ bộc phát hiện nay ở Á châu, các chính phủ đang tiến hành công tác tiêu hủy gà vịt để ngăn chặn sự lây lan của vi rút này. Những bệnh nhân đang được chữa trị và cách ly, và các cuộc điều tra đang được tiến hành để xác định nguồn lây nhiễm.

Điều Gì Sẽ Xảy Ra

Toàn bộ các loại vi rút cúm đều có khả năng biến đổi. Có khả năng là một loại vi rút có thể biến chủng để có thể gây bệnh nơi con người và có thể lây lan một cách dễ dàng từ người này sang người khác. Vì những vi rút này thường là không gây bệnh nơi con người cho nên con người có rất ít hoặc hoàn toàn không có khả năng miễn nhiễm để chống lại chúng. Trong trường hợp một loại vi rút cúm gà có thể gây bệnh cho con người và thủ đắc khả năng lan truyền một cách dễ dàng từ người này sang người khác thì một "đại dịch cúm" có thể bắt đầu xảy ra.

Sự Ứng Phó Của CDC Đối Với Vụ Bộc Phát Này

CDC đang cộng tác chặt chẽ với WHO và những đối tác khác để giải quyết vụ bộc phát này. Về phần mình, CDC có những hoạt động sau đây:

- Khởi động Trung Tâm Điều Hành Tinh Hướng Khẩn Cấp để cung cấp dịch vụ điều hợp và ứng phó liên tục 24 giờ mỗi ngày.
- Phái 6 nhân viên (gồm có các nhà dịch tễ học, các chuyên viên phòng thí nghiệm và một chuyên viên quản lý dữ liệu) tham gia vào toán điều tra của WHO ở Việt Nam để làm việc chung với giới hữu trách y tế và thú y Việt Nam nhằm thẩm định mức độ của vụ bộc phát dịch bệnh trong dân chúng và trong các loại động vật, nhận diện những yếu tố rủi ro của việc lây nhiễm cho con người, và xác định những đặc tính của những vi rút cúm A (H5N1) được cách ly từ những ca bệnh nơi con người và nơi gà vịt.
- Với tư cách là 1 trong 4 Trung Tâm Cộng Tác với Tổ Chức Y tế Thế Giới (WHO Collaborating Centers) thuộc Mạng Lưới Bệnh Cúm Toàn Cầu của Tổ Chức Y tế Thế Giới (WHO Global Influenza Network), các phòng thí nghiệm của CDC đang thực hiện những vụ xét nghiệm nghiêm ngặt đối với những mẫu bệnh phẩm từ Á châu để xác định xem những đặc tính của loại vi rút H5N1 xuất hiện hồi gần đây có khác với những loại vi rút cúm gà khác hay không. Cần có những thông tin này để giúp phát triển một loại thuốc chủng cúm H5 cho tinh hướng hiện nay.
- Trung Tâm Cộng Tác với Tổ Chức Y tế Thế Giới của CDC đang phát triển những bộ dụng cụ thử nghiệm để phân phát cho các phòng thí nghiệm ở tất cả các nước Á châu, Hoa Kỳ, và những nơi khác để giúp họ phát hiện loại vi rút H5N1 mới xuất hiện hồi gần đây.

Những Khuyến Nghị Của CDC

Dành Cho Khách Du Hành: CDC khuyên những người du hành tới các nước ở Á châu có những vụ bộc phát dịch cúm gà H5N1 đã được ghi nhận nên tránh đi tới các trại nuôi gà vịt, tránh tiếp xúc với những con vật ở các chợ có bán chim chóc gà vịt còn sống, và tránh tiếp xúc với những chỗ có thể bị vấy phân của gà vịt hoặc của những loài vật khác. Để biết thêm chi tiết, xin ghé vào trang Sức Khỏe Của Khách Du Hành trong website của CDC ở địa chỉ <http://www.cdc.gov/travel/>.

Dành Cho Các Cơ Quan Y Tế và Những Người Hành Nghề Chăm Sóc Sức Khỏe: CDC đã cung cấp cho các cơ quan y tế ở Hoa Kỳ những nguyên tắc hướng dẫn lâm thời về việc tăng cường công tác theo dõi và xét nghiệm ở phòng thí nghiệm để giúp nhận diện những trường hợp bệnh cúm H5N1 có thể được du nhập vào nước Mỹ. (Xin xem website của CDC về bệnh cúm để biết thêm chi tiết về những khuyến nghị này.)

Để biết thêm chi tiết, xin truy cập www.cdc.gov/flu hoặc http://www.who.int/csr/disease/avian_influenza/en/ hoặc gọi điện thoại cho đường dây nóng của CDC ở số (888) 246-2675 (Tiếng Anh), (888) 246-2857 (Tiếng Tây Ban Nha), hoặc (866) 874-2646 (Dành Cho Người Khiếm Thính).